اقتصاد سرآمد
چهارشنبه ۱۴دی ۱۴۰۱ - شماره ۱۵۴۳

اخبار

گازوئیل بی کیفیت برگشت داده شده از افغانستان به ایران، ترانزیت از عراق بوده است

به دنبال انتشار خبری ازسوی برخی منابع افغانستان مبنی بر اینکه ۲۶ دستگاه تانکر حامل گازوئیل به دلیل پایین بودن کیفیت، به ایران بازگردانده شده، دفتر نمایندگی ویژه ریاست جمهوری ایران در امور افغانستان اعلام کرد بار این تانکرها از مبدا عراق بوده که ازطریق خاک ایران به افغانستان ترانزیت شده است.به گزارش اقتصادسرآمد، برخی رسانه های افغانستان روز گذشته خبری به نقل از سازمان استاندارد این کشور بدون اشاره به اینکه مبدا اصلی این محوله گازوئیل کدام کشور بوده، نوشته بودند ۲۶ تانکر گازوئیل بی کیفیت از گمرک ولایت نیمروز به ایران بازگردانده شده است. نحوه اطلاع رسانی سازمان استاندارد به گونه ای بوده که گویا این تانکرها حامل گازوئیل تولید شده در ایران بوده اند اما دفتر نمایندگی ویژه ریاست جمهوری ایران در امور افغانستان، ضمن رد این موضوع، اعلام کرد که این گازوئیل بی کیفیت، بار ترانزیتی از مبدأ عراق بوده است. جوانمرد قصاب، مشاور اقتصادی نماینده ویژه ریاست جمهوری ایران در امور افغانستان به خبرنگار خبرگزاری آوا افغانستان گفت: این ۲۶ تانکر که خبر آن منتشر شده که متعلق به جمهوری اسلامی ایران بوده و به علت کیفیت پایین برگشت داده شده، مربوط به بار ترانزیتی از عراق به مقصد افغانستان بوده، که در مرز میلک/زرنج به علت کیفیت پایین برگشت داده شده است.وی تأکید کرد: این محصول به هیچ وجه ایرانی نبوده است . جمهوری اسلامی ایران، علاوه بر این که یکی از بزرگترین صادرکننده‌های کالا به افغانستان است و هر ساله هزاران تانکر مواد نفتی مختلف از این کشور به افغانستان وارد می‌شود، یک مسیر ترانزیتی مهم نیز از مقصد بسیاری از کشور از جمله عراق به کشور نیز می باشد و بسیاری از تاجران، تلاش می کنند کالاهای بی کیفیت از جمله مواد نفتی و سوختی را به صورت ترانزیت از ایران، وارد افغانستان کنند.

مصرف سالانه ۳۲۰ میلیارد کیلووات ساعت برق در کشور

مدیرعامل شرکت مادر تخصصی توانیر با اشاره به اینکه پیک مصرف برق سال‌جاری، ۷۰ هزار مگاوات بوده است، گفت: میزان مصرف برق در کشور سالانه حدود ۳۲۰ میلیارد کیلووات ساعت بوده که نشان دهنده وسعت مصرف برق در کشور است.به گزارش اقتصادسرآمد، آرش کردی با اشاره به موفقیت گذر از پیک‌بار تابستان سال‌جاری، اظهار داشت: کار در مجموعه صنعت برق وقفه بردار نیست و حساسیت در این بخش بسیار بالاست که نشان دهنده جایگاه مهم این صنعت در کشور است.وی ادامه داد: افرادی که در صنعت برق فعالیت می کنند باید همواره به یاد داشته باشند که علاوه بر تلاش برای ارتقای وضعیت بومی و محلی، باید به بهبود جایگاه ملی در این صنعت هم توجه داشته باشند.مدیرعامل شرکت مادر تخصصی توانیر بیان کرد: این دو در کنار هم لازم و ملزوم یکدیگر هستند و ما نیازمند فرهنگی هستیم که توجه توامان به این ۲ مقوله مهم را مدنظر داشته باشد.وی با بیان اینکه صنعت برق شامل سه مرحله تولید، انتقال و توزیع است، گفت: توزیع از حساسیت بسیار بالایی برخوردار است، چرا که محل تقاطع حاکمیت و مردم بوده و این نکته باید همواره مدنظر قرار گیرد.کردی با اشاره به پیش‌بینی‌ها و اهداف تعیین شده برای گذر از پیک بار سال آینده بر تحقق ۵۰ درصدی هوشمندسازی شبکه برق استان همدان تاکید کرد و افزود: رفع ضعف ولتاژ شبکه برق به خصوص در نواحی روستایی از اولویت بالایی برخوردار است و اجرای آن در سطح این استان و کشور ضرورت بالایی دارد.

تامین آب شرب پرند و پردیس با مشکل مواجه است

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب تهران گفت: برای تامین آب شرب پردیس و پرند با مشکل مواجه هستیم، تهران یک ظرفیتی دارد که باید کنترل شود، با اجرای پروژه لار به کلان وضعیت در پردیس بهتر خواهد شد اما در کل در حواشی تهران به ویژه در پرند با مشکل مواجه هستیم.به گزارش اقتصادسرآمد، محمدرضا بختیاری با اشاره به ساخت و ساز در پردیس و پرند و لزوم تامین نیاز آبی این مناطق، اظهار کرد: در پرند زیرساخت شبکه فاضلاب برای مسکن مهر و غیر مسکن مهر به صورت صد در صد اجرایی شده است، در مورد تصفیه خانه نیز باید گفت که مدول اول ساخته شده و مدول دوم نیز تا پایان شهریورماه تمام می شود.وی با بیان اینکه تصفیه فاضلاب پرند مشکلی ندارد، تصریح کرد: برای تامین آب شرب با مشکل مواجه هستیم، در این منطقه هیچگونه منابع آب زیرزمینی وجود ندارد و نیاز منطقه از منابع دیگر تامین می شود، لذا با مشکل مواجه هستیم. مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب تهران با اشاره به آخرین وضعیت خط الغدیر ۲، گفت: تا پایان سال فرایند کار تمام می شود و به منطقه پرند خواهد رسید، اما در شورای برنامه ریزی استان تهران نیز اعلام کردیم که باید تا حد امکان بار این مناطق کاهش یابد.بختیاری با اشاره به وضعیت تامین آب پردیس، گفت: مدول یک و دو تصفیه خانه پردیس آن بخش که مربوط به وزارت نیرو بود به طور کامل تمام شده است، بخشی از فاز هشت که شرکت عمران پردیس مسوولیت را برعهده دارد از برنامه عقب است.به گفته وی تصفیه خانه باغکمش که قرارگاه پیمانکار آن است در حال ساخت است و برای اینکه به آن ها کمک کنیم بخش زیادی از بار تصفیه خانه را برعهده گرفتیم تا این تصفیه خانه وارد دار شود.

قیمت برق صنایع با احداث نیروگاه کاهش می یابد

وزیر نیرو با بیان اینکه امکان سرمایه گذاری مطمئن در بخش برق، تجدیدپذیرها و هم نیروگاه‌های حرارتی وجود دارد، تأکید کرد: قیمت تامین برق صنایع در صورت احداث نیروگاه به شدت کاهش پیدا می‌کند.به گزارش اقتصادسرآمد، علی اکبر محرابیان درباره وضعیت سرمایه گذاری در حوزه برق و جلوگیری از قطعی آن در فصول گرم سال بیان کرد: امکان سرمایه‌گذاری در بخش برق، هم در بخش تجدید پذیر و هم در نیروگاه های حرارتی از جمله تامین برق برای صنایع و همچنین غیر صنایع فراهم است و سرمایه گذاری در بخش برق برای صنایع و غیر صنایع سودهی خوبی دارد.قیمت برق صنایع با احداث نیروگاه کاهش می یابدمحرابیان با اشاره به تامین برق صنایع بیان کرد: بسیاری از صنایع فعالیت خود در زمینه احداث نیروگاه را آغاز کرده اند و در صورت احداث نیروگاه، قیمت تامین برق آنها به شدت کاهش پیدا می‌کند.وی تاکید کرد: همچنین صنایع در صورت احداث نیروگاه، تامین برقشان به صورت مستمر و پایدار انجام شده و امنیت تامین انرژی خواهند داشت.

افتتاح چهار طرح ارتقای پالایشگاه‌ها تا سال ۱۴۰۴؛ چرا ایران در آستانه واردات بنزین است

ریشه افول خودکفایی بنزین کجاست؟

گروه نفت و انرژی - حداکثر تا نیمه دوم سال ۱۴۰۴، همه ۱۸ میلیون لیتر بنزین، ۲۱ میلیون لیتر نفت گاز و ۶,۵ میلیون لیتر نفت سفید تولیدی شرکت پالایش نفت آبادان از استاندارد یورو برخوردار خواهد شد. یکی از دغدغه‌های اصلی کشور، تولید سوخت با استاندارد یورو ۴ و ۵ است. طبق گزارش شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، تولید بنزین یورو در شرایط فعلی حدود ۳۰ میلیون لیتر در روز است. همچنین میزان نفت‌گاز (گازوئیل) یورو در حال حاضر حدود ۴۸ میلیون لیتر است و با در سرویس قرار گرفتن ترین دوم واحد تصفیه نفت گاز پالایشگاه اصفهان و تکمیل واحدهای جانبی پالایشگاه تبریز، میزان تولید گازوئیل یورو ۱۰,۵ میلیون لیتر در روز تا پایان امسال افزایش خواهد یافت.

افتتاح چهار طرح ارتقای پالایشگاه‌ها تا سال ۱۴۰۴

بر اسا این گزارش طبق گزارش شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، با شروع اجرای پروژه‌های کیفی‌سازی در پالایشگاه آبادان از سال ۱۴۰۲ و با فرض تامین منابع و مشارکت پیمانکاران داخلی و چینی حداکثر تا نیمه دوم سال ۱۴۰۴، همه بنزین، نفت گاز و نفت سفید تولیدی این شرکت به ترتیب ۱۸، ۲۱ و ۶,۵ میلیون لیتر از استاندارد یورو برخوردار خواهند شد.در پالایشگاه شیراز نیز با در سرویس قرار گرفتن واحد ایزومریزاسیون در تابستان سال ۱۴۰۲، روزانه ۱,۵ میلیون لیتر بنزین یورو ۴ و با تکمیل و بهره‌برداری از واحد تصفیه نفت‌گاز شرکت فوق در سال ۱۴۰۳ روزی ۳,۵ میلیون لیتر نفت‌گاز یورو نیز به سبد تولیدات یورو کشور اضافه خواهد شد.

در شرکت پالایش نفت اصفهان با تکمیل پروژه تصفیه نفت کوره با نام واحد RHU، واحد تصفیه هیدروژنی ته‌مانده برج تقطیر حداکثر تا پایان سال ۱۴۰۴، روزانه ۱۰ میلیون لیتر نفت کوره کم گوگرد، (کمتر از ۱ درصد) تولید خواهد شد که بیش از ۲,۵ برابر سوخت مورد نیاز کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران (۱,۵ میلیون تن در سال) است.

در شرایط فعلی نیاز کشتیرانی به دلیل شرایط سخت تحریم، ماهیانه حدود ۴۵ تا ۶۰ هزار تن است که توسط پالایشگاه اراک تولید و تحویل می‌شود.

اجرای طرح پایلوت تصفیه ۲۰۰ بشکه در روز نفت کوره در پالایشگاه شیراز

علاوه بر طرح‌های فوق، در دیگر شرکت‌های پالایشی از جمله بندرعباس، اراک، تهران، تبریز پروژه‌های کاهنده نفت کوره و افزایش تولید محصولات با ارزش افزوده بالا در دست اقدام است که متاسفانه به دلیل عدم صدور مجوز زیست‌محیطی تاکنون کلید نخورده است.بنابراین در صورت اخذ مجوز و مشارکت سهامداران و اختصاص ۳۰ درصد سود سالیانه شرکت‌ها به اجرای طرح‌های کاهنده و کیفی‌سازی نفت کوره، ۹۰ درصد تولیدات پالایشگاه‌ها از استاندارد یورو برخوردار خواهند شد.در ضمن جهت کیفی‌سازی باقیمانده نفت کوره دیگر شرکت‌ها و تسریع در فرآیند انجام کار با استفاده از تمامی ظرفیت‌های موجود در کشور از جمله شرکت‌های دانش‌بنیان و حمایت از پیمانکاران داخلی مقرر شد در شرکت پالایش نفت شیراز، طرح پایلوت تصفیه ۲۰۰ بشکه در روز نفت کوره توسط یک شرکت دانش‌بنیان حداکثر در ۶ ماه اجرا شود.

به همین ترتیب مقرر شده است با مشارکت نیروگاه شازند و مسئولین استان و شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند نیز مشابه همین طرح به ظرفیت ۱۰۰ بشکه در آینده نزدیک عملیاتی شود و در پالایشگاه تبریز نیز به کمک یک شرکت دانش‌بنیان یک واحد پایلوت ۴۰ گالن در روز نیز در دست بررسی است که در صورت اجرا و اخذ نتایج مثبت انتظار می‌رود عملیات گوگردزدایی از نفت کوره با سرعت بیشتری اجرایی شود.

چرا ایران در آستانه واردات بنزین قرار گرفته است

سیداحسان حسینی در یادداشتی نوشت: با روی کارآمدن دولت سیزدهم هیچ بستری برای حفظ ایران در جمع صادرکنندگان بنزین وجود نداشت، یعنی دولت قبل هیچ پروژه پالایشی را تحویل دولت فعلی نداد که با تکمیل آن، تولید بنزین را افزایش دهد.

بعد از سه سال حضور ایران در باشگاه صادرکنندگان بنزین، حال تراز بنزین در سال دوم دولت سیزدهم منفی شده و مصرف از تولید پیشی گرفته است، اما برای پاسخ به چرایی «افول یک خودکفایی» ابتدا باید به واکاوی دلایل تبدیل شدن ایران به صادرکننده بنزین بپردازیم که عبارتند از:

افزایش روزانه ۴۰ میلیون لیتری تولید بنزین با راه‌اندازی پالایشگاه ستاره خلیج فارس که با ۷۵ درصد پیشرفت فیزیکی به دولت روحانی تحویل داده شد.

۱- اصلاح قیمت بنزین در آبان‌ماه سال ۹۸ مصرف بنزین را تا سقف ۲۵ میلیون لیتر در روز کاهش داد. البته تاثیرگذاری اصلاح قیمت بر مصرف بنزین با گذر زمان با نرخ تورم تعدیل شد.

۲- شیوع کرونا در اواخر سال ۹۸ و اعمال سیاست‌های فاصله‌گذاری اجتماعی نیز بر کاهش مصرف بنزین در کشور اثرگذار بود.

اما با روی کارآمدن دولت سیزدهم عملا هیچ بستری برای توسعه تولید بنزین و حفظ ایران در جمع صادرکنندگان بنزین وجود نداشت، یعنی دولت قبل هیچ پروژه پالایشی را تحویل دولت فعلی نداد که با تکمیل آن، تولید بنزین را افزایش دهد و وزارت نفت باید احداث پتروپالایشگاه را از صفر شروع کند.

همچنین شیوه نامناسب اصلاح قیمت بنزین در دولت قبل و حساسیت‌های اجتماعی ایجاد شده، عملا دست دولت فعلی را برای هر گونه تغییر در قیمت بنزین بست و با تعدیل قیمت قبلی بنزین با تورم، مصرف نیز افزایش پیدا کرد.

ضمنا با شروع دولت سیزدهم، موج واردات واکسن و واکسیناسیون گسترده در کشور رخ داد و تمامی محدودیت‌های کرونایی از بین رفت و مصرف بنزین افزایش یافت.

در نتیجه ژست خودکفایی بنزین به آنهایی که پالایشگاه‌سازی را کثافت‌کاری می‌دانستند و فاجعه آبان ۹۸ را به بار آورده‌اند نمی‌آید.

برگزیده انرژی

انجمن ملی صنایع پلیمر ایران خبرداد

افزایش ۱۳ درصدی حجم دادوستد محصولات پتروشیمی در بورس کالا

عضو هیئت مدیره انجمن ملی صنایع پلیمر ایران از افزایش ۱۳ درصدی حجم دادوستد محصولات پتروشیمی در بورس کالا از ابتدای امسال تا دی‌ماه نسبت به مدت مشابه پارسال خبر داد.به گزارش اقتصادسرآمد، برمک قنبرپور در همایش ارتقای فروش اعتباری محصولات در شرکت‌های پتروشیمی پلیمری درباره ابزارهای تأمین مالی و اعتباری به‌منظور حمایت از زنجیره ارزش محصولات پتروشیمی اظهار کرد: عرضه محصولات پتروشیمی در بورس کالا از مسیر تسویه وجوه به سه صورت نقدی، سلف و اعتباری انجام می‌شود.افزایش ۱۳ درصدی حجم دادوستد محصولات پتروشیمی در بورس کالاوی افزود: در نشست هشتادوهشتم کارگروه تخصصی پتروشیمی در مهرماه امسال مصوب شد که عرضه ۲۵ درصد محصولات پتروشیمی به‌صورت اعتباری انجام شود که افزون بر افزایش حجم معاملات، از زنجیره ارزش نیز حمایت واقعی به عمل آید.عضو هیئت مدیره انجمن ملی صنایع پلیمر ایران به وضع موجود در بازار محصولات پتروشیمی تا دی‌ماه امسال نسبت به مدت مشابه پارسال اشاره کرد و گفت: حجم داد و ستد محصولات پتروشیمی در بورس کالا امسال ۱۳ درصد افزایش داشته و مقدار معاملات اعتباری از ابتدای امسال تاکنون ۴۲۶ هزار تن بوده است که امیدواریم با مصوبه جدید افزایش یابد.قنبرپور ادامه داد: سرمایه‌گذاری در صنایع تکمیلی با خرید گسترده ماشین‌آلات و توجه به قالب‌سازی در داخل و رشد واقعی تقاضای مواد اولیه به‌ویژه تا اوایل دی‌ماه افزایشی محسوس یافته است.وی حمایت‌های مالی و اعتباری از خرید مواد اولیه با حمایت تولیدکننده از مصرف‌کننده در زنجیره ارزش، استفاده از شیوه‌های مختلف تأمین مالی به کمک سیستم بانکی و بازار سرمایه و تنوع در فرآیندهای فروش مواد اولیه و استفاده از قراردادهای گواهی سپرده کالایی، کشف پریمیوم و سازوکارهای خرده‌فروشی را از جمله ابزارهای حمایتی از صنایع تکمیلی پتروشیمیایی عنوان کرد.نایب رئیس دوم انجمن ملی صنایع پلیمر ایران تأکید کرد: مهم‌ترین مسیر برای حمایت از صنایع تکمیلی، حمایت‌های اعتباری در کنار استمرار عرضه است تا حجم تقاضا همچون ماه‌های گذشته قابل اتکا باشد. ساده‌ترین مسیر آن نیز حمایت اعتباری فروشنده از خریدار است که می‌تواند ریسک تصمیم‌سازی‌ها را برای زنجیره ارزش کاهش دهد.قنبرپور افزود: بازار پول و اخذ تسهیلات، انتشار اوراق بهادار بر پایه دارایی‌ها همچون اوراق اجاره، حمایت اعتباری فروشنده از خریدار مانند LC و اوراق گام، انتشار اوراق بهادار به‌منظور احداث و سرمایه‌گذاری و بازپرداخت از طریق عواید آن و انتشار اوراق بهادار برپایه عقود مبادله‌ای و بیع، فرآیندهای اصلی تأمین مالی هستند.

تجهیزات برخی جایگاه‌ها در موعد مقرر نصب نشده است

سرعت‌بخشی به طرح کهاب در جایگاه‌ها در دستورکار پخش فرآورده‌های نفتی

قائم مقام شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران در نشستی با حضور سازندگان تجهیزات طرح کهاب، انجمن صنفی جایگاهداران و رئیس هیئت مدیره شرکت‌های زنجیره‌ای توزیع، تسریع در اجرای طرح کهاب در جایگاه‌های عرضه سوخت را در دستور کار قرار داد.به گزارش اقتصادسرآمد، فضل‌اله اکبری، قائم مقام شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران گفت: هزینه‌ها برای اجرای طرح در برخی جایگاه‌ها پرداخت شده، اما متأسفانه تجهیزات آن در موعد مقرر نصب نشده است که باید هر چه سریع‌تر اجرایی شود.وی الزام به اجرای طرح کهاب در جایگاه‌ها پیش از بهره‌برداری از آن را مورد تأکید قرار داد و افزود: در صورت اجرایی نشدن طرح در وقت مقرر، جریمه‌هایی در نظر گرفته خواهد شد. اکبری ساخت تجهیزات طرح کهاب با تأییدیه اداره استاندارد و سازمان محیط زیست ازسوی سازندگان داخلی را در دستور کار قرار داد و اعلام کرد: مساعدت‌های لازم برای اجرای طرح و ارائه تسهیلات از سوی شرکت انجام خواهد شد و انتظار می‌رود شرکت‌های زنجیره‌ای توزیع و جایگاهداران نیز برای تسریع در اجرا همکاری‌های لازم را داشته باشند.قائم مقام شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران به عوامل پر شمار در آلایندگی‌های محیط زیستی از جمله مصرف بی‌رویه سوخت اشاره کرد و گفت: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی به‌عنوان یک شرکت خدماتی و تأمین‌کننده سوخت کشور به‌منظور صرفه‌جویی در مصرف سوخت مایع و کاهش آلایندگی‌ها در اجرای طرح دوگانه‌سوز کردن خودروهای عمومی (حدود ۱۵۰ هزار خودرو در کل کشور) موفق عمل کرده است.کاووس سامانی، مدیر مهندسی و طرح‌های شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی نیز پیش از این درباره ارائه تسهیلات بانکی به جایگاه‌داران برای اجرای طرح کهاب گفته بود: خوشبختانه حدود ۸۰ درصد تعهدات پیرامون مصوبه هیئت وزیران و ماده ۱۶ هوای پاک در کلان‌شهرها توسط شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران اجرایی شده است و مذاکراتی برای ارائه تسهیلات بانکی به جایگاهداران و شرکت‌های زنجیره‌ای توزیع سوخت برای اجرای این طرح در جایگاه‌ها در حال انجام است.سامانی اعلام کرده بود: در مصوبه هیئت وزیران، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی مؤظف است در انبارهای نفت نیز این طرح را اجرا کند و همسو با آن، جایگاهداران و شرکت زنجیره‌ای توزیع سوخت نیز موظف به اجرای این طرح در جایگاه‌ها هستند.

ترانس‌خزر؛ خط لوله‌ای که ایران را دور می‌زند

بحث خط لوله در خزر و انتقال گاز از مسیر باکو و تفلیس و ارزوم تا اروپا جدید نیست

مدیر کل پیشین امور خزر و آسیای میانه وزارت نفت گفت: در سال ۲۰۱۸ در اجلاس سران کشورهای ساحلی دریای خزر در اکتائو قزاقستان توافق شد اگر مسائل زیست محیطی بر اساس استاندارد بین‌المللی مورد توجه قرار گیرد، احداث خطوط لوله برای صادرات نفت و گاز از عرض خزر مشکلی ندارد. اکنون اروپا روی این موضوع تمرکز کرده و شرکت‌های اروپایی سرمایه‌گذاری می‌کنند که گاز ترکمنستان را به اروپا ببرند.به گزارش اقتصادسرآمد، محمود خاقانی درباره برنامه ترکیه، ترکمنستان و آذربایجان برای اجرایی کردن خط لوله ترانس‌خزر و تاثیر آن بر برنامه‌های احتمالی صادراتی ایران اظهار داشت: بحث احداث خط لوله در عرض دریای خزر و انتقال گاز ترکمنستان از مسیر باکو و تفلیس و ارزوم تا اروپا جدید نیست و از زمان فروپاشی شوروی سابق مطرح بوده است. در آن زمان امریکا وارد دریای خزر شده بود و برانیکه صادرات انرژی منطقه از مسیر ایران و روسیه نباشد این بحث را مطرح کرد. آن زمان گاز ترکمنستان از مسیر روسیه به اروپا می‌رفت، گاز ایران هم از مسیر شوروی سابق و خط لوله آبگینه و آستارا به جمهوری آذربایجان (شوروی سابق) و اروپا می‌رفت اما ایران پولی از اروپا دریافت نمی‌کرد و شوروی سابق به جای گاز به ایران کالا و خدماتی مثل وسیله حمل و نقل نظامی می‌داد و یا ذوب آهن اصفهان را احداث کرد. وی افزود: آن زمان ایران امکانی برای صادرات گاز به اروپا نداشت ولی چون روسیه هم ایران و هم ترکمنستان را رقیب می‌دید ایران را متقاعد کرده بود که با احدث هرگونه خط لوله از عرض دریای خزر به دلایل زیست محیطی مخالفت کند اما در نهایت در پیگیری سیاست دولت هاشمی‌رفسنجانی برنامه‌ریزی‌هایی، روابط خوبی با نیازف رئیس‌جمهور ترکمنستان برقرار شد که در پی آن سد دوستی هم احداث شد؛ آن زمان ما توانستیم یک خط لوله برای صادرات گاز ترکمنستان از مسیر کردکوی احداث کنیم، یعنی درواقع ایران اولین در را برای صادرات گاز ترکمنستان به خارج از شوروی سابق باز کرد و انتظار می‌رفت گاز ترکمنستان و ایران از مسیر ترکیه به اروپا برود. اما متاسفانه دیپلماسی انرژی که آن زمان طراحی شده بود تحت تاثیر دیپلماسی هسته‌ای قرار گرفت و زمینه لازم فراهم نشد که به نتیجه برسد، ما دنبال این بودیم که گاز و نفت قزاقستان از مسیر ترکمنستان به ایران بیاید و از مسیر ایران به اروپا برود، مطالعات آن را شرکت‌های اروپایی انجام دادند و اکنون این گزارشات که با هزینه بسیار بالایی تهیه شده بودند در وزارت نفت خاک می‌خورند.

گاز

مصرف بالا؛ مانع دستیابی ایران به سهم ۱۰ درصدی تجارت جهانی گاز

مطابق اسناد بالادستی مصوب، ایران باید ۸ تا ۱۰ درصد تجارت گاز دنیا یعنی بیش از ۱۰۰ میلیارد مترمکعب از سبد تجارت گاز دنیا را در اختیار داشته باشد، اما به دلیل ازدیاد مصرف در این حوزه، تحریم ها و دلایلی دیگر شاهد عقب ماندگی در این بخش هستیم.به گزارش اقتصادسرآمد، تقاضای جهانی انرژی طی دویست سال اخیر به دلیل نگرانی‌های زیست‌محیطی به سمت سوخت‌هایی با محتوای کربن کمتر متمایل شده، طی این مدت، انرژی مورد نیاز انسان از چوب به زغال‌سنگ، سپس به نفت و در حال حاضر به گاز طبیعی تغییر کرده و در این راستا سهم گاز طبیعی به عنوان سوخت در حال افزایش است.به گزارش ایسنا،گاز طبیعی در هر واحد انرژی حدود ۲۴ درصد نسبت به نفت خام و ۴۲ درصد نسبت به زغال‌سنگ گازهای آلاینده کمتری تولید می‌کند. در حال حاضر حدود ۲۰ درصد مصرف جهانی انرژی را گاز طبیعی تشکیل می‌دهد که با آهنگ ۲.۴ درصد در حال رشد است.

بر اساس گزارش شرکت ملی نفت ایران، ایران با بیش از ۳۳ تریلیون مترمکعب ذخایر گاز باقیمانده، سهمی معادل ۱۶.۶ درصد از کل ذخایر اثبات‌شده گاز جهان را در اختیار دارد و براساس گزارش بررسی آماری شرکت بی پی در سال ۲۰۱۹، ایران با بهره‌مندی از ۳۲ تریلیون مترمکعب ذخایر گازی، از این منظر در رتبه دوم جهانی قرار دارد.در سطح ملی نیز گاز طبیعی با اختصاص سهم بیش از ۷۵ درصد در سبد انرژی اولیه، به‌عنوان کلیدی‌ترین حامل انرژی کشور مطرح است. با توجه به سیاست اتخاذشده در سه دهه گذشته مبنی بر توسعه گازرسانی به اقصی نقاط کشور و جایگزینی آن با سوخت‌های مایع به‌منظور بهره‌برداری عموم مردم از گاز طبیعی و صادرات فرآورده‌های نفتی، در کنار عواملی مانند سطح پایین بهره‌وری انرژی در نیروگاه‌ها، صنایع عمده، ساختمان‌ها و درصد بالای تلفات انرژی در زنجیره تولید، شرایط به سمت افزایش قابل توجه مصرف گاز طبیعی سوق یافته است.

ایران سومین تولیدکننده و چهارمین مصرف‌کننده گاز در جهان

این موضوع سبب شده ایران سومین تولیدکننده گاز طبیعی و در عین حال، چهارمین مصرف‌کننده گاز در جهان باشد. مصرف فزاینده گاز به نسبت تولید، سبب شده حتی با وجود اجرای طرح‌های توسعه فازهای مختلف میدان مشتری گازی پارس جنوبی، کشور در ماه‌های سرد سال با ناترازی تولید و مصرف گاز طبیعی روبه‌رو شود.شرایط حال حاضر سبب از دست رفتن فرصت های صادراتی شده، تا جایی که طبق گفته های حسینعلی محمدحسینی، مدیر برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی گاز ایران باید مطابق اسناد بالادستی مصوب، ایران باید ۸ تا ۱۰ درصد تجارت گاز دنیا یعنی بیش از ۱۰۰ میلیارد مترمکعب از سبد تجارت گاز دنیا را در اختیار داشته باشد، اما بنا به دلایلی، نیل به این هدف تاکنون میسر نشده است.وی بر این باور است که رویکرد وزارت نفت و شرکت ملی گاز ایران، افزایش سهم صادراتی گاز است، به‌طوری که در پنج ماه نخست امسال در مقایسه با ۵ ماه مشابه پارسال، رشد ۱۹ درصدی صادرات گاز را داشته‌ایم، اما واقعیت این است که به دلیل اینکه اقتصاد ما (به‌ویژه در بخش صنایع) وابسته به گاز شده، از این رو فرصت‌های صادراتی را از دست داده‌ایم.

مدیریت مصرف راهی برای رسیدن به بازارهای جهانی

مدیر برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی گاز ایران با بیان اینکه از طرفی، خیلی از صنایع سنگین و عمده ما به گاز وابسته شده و بسیاری هم سودآوری‌شان به‌واسطه آن است که بتوانند از خوراک با قیمت پایین استفاده کنند، اظهار کرد: اگر تخصیص گاز به این صنایع با قیمت قابل رقابت و با هزینه فرصت صادراتی باشد، بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی ما زیان‌ده به نظر می‌آیند، بنابراین تا زمانی که نتوانیم با مدیریت مصرف و توزیع بهینه گاز، ذخیره‌ای از این انرژی پاک را داشته باشیم، نمی‌توانیم تلاش چندانی برای گرفتن سهم بیشتر در تجارت جهانی گاز داشته باشیم.به گفته محمدحسینی بهینه‌سازی مصرف گاز در بخش‌های مختلف اقتصاد و حمایت از توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان، استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های خدمات انرژی از جمله سیاست‌هایی است که می‌تواند در اجرای این منظور مدنظر قرار گیرد. در همین ارتباط، ضروری است که با تعیین معیارهای لازم، ابزارهای حمایتی، متوجه مؤثرترین و کارآمدترین شرکت‌های دانش‌بنیان که بیشترین اثرگذاری را در توسعه صنعت به‌عهده دارند، شود.وی معتقد است از سویی طراحی و راه‌اندازی بازار گواهی صرفه‌جویی انرژی همراه با تغییر شرایط عمومی قراردادهای نفتی و دیگر حمایت‌های دولتی، اجرای طرح‌های جمع‌آوری گازهای مشعل و پایش مصرف در کل زنجیره تولید تا مصرف انرژی، از دیگر عوامل مؤثر در توسعه صنعت گاز است که در سند تحول مردمی نیز به آن اشاره شده و پیاده‌سازی دقیق آن در حوزه نفت و گاز کشور می‌تواند به ارتقای زیرساخت‌های این حوزه منجر شود.

شدت مصرف انرژی در ایران ۱۵ برابر ژاپن

بی شک مصرف بالای انرژی در ایران صدمات جبران ناپذیری را به کشور تحمیل می کند، طبق آمار ایرانی‌ها روزانه معادل بیش از یک میلیارد لیتر سوخت مصرف می‌کنند با درنظرگرفتن جمعیت ۸۰ میلیونی ایران، هر شهروند روزانه ۱۲.۵ لیتر سوخت سرانه مصرف دارد و به عبارتی سهم هر ایرانی در سال ۴.۵ هزار لیتر خواهد بود.شدت مصرف انرژی در ایران ۱۰۰ درصد بالاتر از این آمار در سطح جهانی است. این اختلاف در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته‌تر که مصرف انرژی را به‌شدت کاهش داده‌اند چشمگیرتر است تا آنجا که شدت مصرف انرژی در ایران ۱۵ برابر ژاپن برآورد می‌شود. در اکثر کشورهای دنیا شاخص شدت مصرف انرژی کاهشی بوده اما این شاخص در ایران افزایش داشته و بهینه سازی انرژی در ایجاد تناسب بین تولید ناخالص داخلی و میزان مصرف انرژی سخت تر شده است. بیش از ۹۷ درصد انرژی مصرفی ایران شامل گاز و محصولات نفتی است؛ زیرا بیش از ۹۰ درصد از برق تولیدی ایران نیز از سوخت‌های فسیلی تولید می‌شود. آمارها نشان می‌دهد ایرانی‌ها روزانه معادل بیش از یک میلیارد لیتر سوخت مصرف می‌کنند. با درنظرگرفتن جمعیت ۸۰میلیونی ایران، هر ایرانی روزانه ۱۲.۵ لیتر سوخت سرانه مصرف دارد و به عبارتی سهم هر ایرانی در سال ۴.۵ هزار لیتر خواهد بود.

بررسی چهار عامل تاثیر گذار در مصرف

حمید رضا عراقی مدیرعامل سابق شرکت ملی گاز ایران با اشاره به اهمیت مدیریت مصرف در کشور به ایسنا گفت: اینکه گمان شود ذخایر گازی کشور زیاد است و می توان برداشت بالایی داشت، باور درستی نیست و اکنون باید با ایجاد یک متولی برای بهینه سازی مصرف گاز و استفاده از ابزار قیمت، تکنولوژی، قانون و فرهنگسازی به دنبال حل مشکل باشیم.

وی با بیان اینکه هر چند ایران ذخایر گازی مطلوبی دارد و فازهای پارس جنوبی نیز در حال توسعه فراگیر هستند و تمام مخازن به کشور تزریق می‌شود، اما میزان مصرف در کشور عدد بالایی است، اظهار کرد: از ابتدا سیاست‌های انرژی به طور کامل مشخص نبوده، به طور مثال استراتژی مشخصی برای انتقال برق و یا گاز تعریف نشده و مشخص نشده سوخت مایع در چه بخش‌هایی باید مورد استفاده قرار بگیرد، با توجه به اینکه ایران دارای گاز طبیعی است سیاست کلی دولت و مجلس بر گازرسانی بوده، انصافا نیز این اتفاق افتاده اما متولی بهینه سازی سوخت در کشور مشخص نبوده است.معاون سابق وزیر نفت با بیان اینکه سازمان بهینه سازی مصرف سوخت در کشور فعال است اما تصمیم گیری برای اینکه در چه مناطقی گازرسانی صورت بگیرد و یا نحوه مصرف در بخش‌های مختلف به چه صورتی باشد و یا تصمیم گیری برای بخاری‌های گازی با راندمان بالا صورت نگرفته است، گفت: به اعتقاد من چهار عامل در مصرف سوخت مهم است.